

DE ROODE VAAN

ORGaan DER VLAAMSCHE KOMMUNISTISCHE PARTIJ

HET VIERDE OORLOGSJAAR IS INGETREDEN

Dieppe bewees dat het Tweede Front verwezenlijkbaar is

BEREIDEN WIJ HET VOOR DOOR DEN VIJAND TE TREFFEN WAAR WIJ KUNNEN. STOPT ALLE PRODUKTIE VOOR HITLER!

Mit het intreden van het vierde oorlogsjaar staan wij telers aan dan vooravond van den derden Winter onder de bezetting der Duitse bezetters die, hun einde in gansch Europa hun bloedige misdaden en misdaden vernieuwden.

Nog kwetsuren de paepalen der nazi-pers den Icf van de Duitse overwinningen, maar achter hun luidruchtigheid slagen zij er niet in hun vrees te verbergen.

De nazi's zijn bang. Bang voor het Tweede Front. Bang voor de volkeren die zij bevrjden hebben. Bang voor den nieuwen Russischen Winter. Bang voor het uitzichtlozen van hun strijd.

Welke zijn de kenteekenen en de vooruicrchen welke zich op den drempel van dit vierde oorlogsjaar stellen?

Twee jaar geleden kondigde Hitler aan dat Engeland 200 goed als verslagen was. Op dit oopenlijk is Engeland echter sterker dan ooit in dezen oorlog was, en het zijn geen Duitse soldaten die Engeland bidden betreden, maar wel Engelsche overwinningen op de Duitse versterkingen op de Franche en Noorsche kust. De Duitse versterkingen der Franche kust en soldaten op de Duitse oeverdring. Dit is de hoogste punt op Frankchen grond. De Duitse bezetting van het hier slaagt om een beperkte operatie bij wijze van proef te doen, bewijst dat de Duitse verdediging aan de kanaalkust zeer wankelbaar is. De uitputtende verliezen aan het Oostfront hebben Hitler verplicht en dwingen hem nog steeds divisies uit Frankrijk weg te trekken. Deze reden dwingt hem gansch het gewicht van zijn lechtmacht boven de Russische slagvelden in de schaal te werpen, ten koste van de luchtmacht in het Westen. Daar tegenover staat de enorme uitbreiding van het Engelsche vliegwezen dat, met de hulp van de Amerikaanse jagers en vliegende forsen, op het Atlantisch front het meesterchap in de lucht heeft afdwongen. De R.A.F. stoort zich niet meer aan de Luftwaffe om in velen dag vliegvelen als dit van Wexvelhem te komen bestoken.

Zoo ziet de verhouding er uit in het Westen aan het begin van het vierde oorlogsjaar.

En in het Oosten?

Een jaar geleden zeede Hitler dat het Roode Leger volledig was uitgeschakeld. Intusschen echter lieten miljoenen Duitschers hun leven in de Sovjet-Russische vlakten. Niet minder dan 22 divisies moest Hitler uit Frankrijk, België en Holland wegtrekken, niet minder dan 70 Hongaarsche, Roemeense en Slovaaksche divisies, die in meer dan 1 miljoen man, ter hulp roepen tegen het averslagene Roode Leger. Door de concentratie van al deze krachten, door het aanwenden van massa's materiaal in één sektor van het front, hebben de nazi's zich in het Zuiden het overwicht kunnen verwerven. Hun aanvalskracht is echter niet meer dezelfde als die van verleden jaar, toen de Wehrmacht over gansch de frontbreedte in offensief stond. Thans zijn de Duitschers verplicht, willen zij hun stroomkracht in den Zuidlijken sektor behouden, meter voor meter grond te betwisten aan de aanvallende Sovjet-troepen op de rest van het front, van Leningrad tot Rjaf, waar het Roode Leger 30 Km. vooruit rukt op een breedte van 125 Km.

De 3 maanden tijd, van 15 Mei tot 15 August verloor Hitler 1.250.000 menselijke lieden, 3.390 tanks, 4007 kanonnen en 4000 vliegtuigen, dit is bijna het dubbel van de Sovjet-verliezen. De Duitse opmarsch in het Zuiden veroort kinteekenen van uitputting. De enkele welen, voor het intreden van den Winter, die Hitler nog overleven, zullen in deze voordeij geen groete wijzingen meer aanbrengen. Alleen het tegenoverstelde is nog mogelijk, het achteruitwerpen der Duitschers door het Roode Leger, wanneer Hitler verplicht wordt, door het tot stand komen van het Tweede Front, zijn krachten te verdeelen. Want de aanvalskracht van het Roode Leger is ongebrouken, dit bewijst het Sovjet-offensief bij Rjaf, dit bewijst het bombardement — tot tweemaal toe in één week — van Berlijn, Danzig, en Kurlberg door de Sovjet-luchtmacht zonder dat deze daarbij verliezen had te boeken.

Zoo ziet er de verhouding uit in het Oosten bij het begin van het 4e oorlogsjaar.

(Vervolgt keerzijde)

Over gansch Europa neemt op ontstuimige wijze de guerilla toe in het teeken der voorbereiding van het Tweede Front

Ook in België brengen onze heldhaftige partizanen geduchte slagen toe aan den vijand en wreken onze gefusilleerde kameraden in het bloed der landverraders.

De Yougo-Slavische partizanen aan de poorten van Duitschland: Ondanks de Duitche communicaties over de vernietiging der Yougo-Slavische partizanen, hebben deze zijt enkel hun positie behouden in Servie, maar droegen zijls door tot Sloverie en Croatia. In Juli werd een algemeen offensief ingezet waarbij talrijke Duitse en Italiaanse partizanen werden verslagen. Tal van steden en dorpen, tot zelfs aan de Dalmatische zee, werden bevrijd. Ten Noorden van Trieste, op Istriasch gebied, werden fascistische kolonne op de vlucht gedreven. In het Karawankengebergte, aan de Duitse grens, droegen de partizanen door tot op 35 Km. van de Duitse stad Klagenfurt, terwijl zij op een andere plaats Carinthie, oude Oostenrijksche provincie, bedreigen. Aldaar liepen een honderdtal Oostenrijksche soldaten naar de partizanen over.

De strijd gromt in Frankrijk: Zonder ophouden bestoken de Franche partizanen den bezetter. Te Parijs vielen zij een seksis 55 aan, de officier werd gedood en 4 soldaten gewond. Een aanval met mitraljetten op een andere afdeling doodde 14 nazi's en verwondde er 17. Te Brest doodden de partizanen elf Hitlerlieden en maakten talrijke wapens buit. Elders in Bretagne vloog een Duitse kazerne in de lucht. Te Tours ontspoorde een trein met Duitse vervolgelingen en een mitrailleur. Alle dagen worden kamions, wagons en locomotieven geëxplodeerd en pylonen neergesmet. Granaten worden voortdurend zetslingerend in de Duitse aanwervingsburealen en lokalen der verraders. Stakingen breken

voortdurend uit en verlammen de produktie voor Hitler. Maar ook de vrouwen blijven niet ten achter: zij manifesteerden te Rouen (1500), Dieppe (600), Belvort (350), Creil waar zij met 300 gedurende 3 dagen het gemeentehuis bezet hielden. Tevergeefs neemt de Gestapo haar toevlucht tot een moordelijke terreur tegen de kommunisten die zich aan het hoofd van den strijd bevinden. Twee onder bezet intelluctuele kameraden werden zonder vooris gelastvaard: Polizze, leeraar in de filosofie en Salomon, professor aan het College de France. Alsf deze moorden niet volstonden werden op één dag tijd 93 kommunistische militinten van Parijs neergeschoten. De nazi's slagen er echter niet in onze Franche zusterpartij te vernietigen. «L'humanité» verschijnt wekelijks en naar 175e clandestiene nummer komt te verschijnen.

In Nederland: De jongste twee maanden hebben de Hollandse partizanen 40 goederes sinnen in de richting van Duitschland doen ontsporen. 5 vliegvelgen in brand gestoken en een muniedepot bij Haarlem opgeblazen.

In België: Te Luik in de C.E.B. werden 6 motoren van elk 40.000 volt tot springen gebracht. 1200 l. overvangbare olie voor transformatoren zing verloren. De volbrug werd buiten gebruik gesteld. De schade bedra gt 3 miljoen. Te Wexvelhem werd een jachtvliegtuig vernield en van een ander het landings toestel en de schroef beschadigd. Te Lisseweghe

(Vervolgt keerzijde)

Voor de herovering van België's Onafhankelijkheid door de uitroeiing der Nazi-barbarij

ZIEDAAR DE HOOFDVOORWAARDE OM OOK VLAANDEREN VRIJ TE VECHTEN

Dit is de eensgezinde wil der 99 th. meerderheid van het Vlaamsche volk, tegen de in zich zelf verdeelde minderheid van zolenlikkers der Hitler-tyrannie.

De 11 Juli-herdenking, het 9e Vi. Nat. Zangfeest en de 23e IJzerbedevaart, waren drie opeenvolgende gelegenheden tijdens dewelke de proccueering der V.N.V.-leiding in dienst der nazi-bezetting de welgeliukste vormen aannam.

Het zoo struisvogelpolitiek zijn te willen oetkennen dat V.N.V. voor de Vlaamsche gewesten er beter in gelukt is dan Rex in Wallonië en de z.g. «Belgen» (!) van «Nouveau Journal», «Sora» voor het Brusselsche, om tot het ORGANISEREN van een minderheid te komen, die uiterst gevaarlijk is bij het doorzetten van allerlei handlangerdiensten voor het Hitler-schrikbewind tegen de 99 th. meerderheid der echte Vlamingen.

Door de vetbezoldigde manschappen der «Vlaamsche Wacht», «Vlaamsche Fabriekswaacht», «Vrijwillige Arbeidsdienst», «Zwarte Brigades» enz., in bevolen dienst op te kommanderen, is het niet moeilijk van tijd tot tijd een spektakelvertoon met eenige duizenden deelnemers te organiseren, nog aangevuld door honderden nieuwbakken «burgemeesters» en «schepenen» — vergezeld van allerlei deren op alle mogelijke wijzen bevelen ondergeschikten — die hun benoeming te danken hebben aan de nazi-bezetting op voorstel van V.N.V.-ar. Romés, met verdriedubbeld verdedden welke de burgemeesters en schepenen voor 10 Mei 1940 genoten. Inmers:

«...OM DER WILLE VAN HET SMEER LIKT DE KAT DEN KANDELEER...»

Het werkelijke Vlaamsche volk, dat thans hongert en lijdt op een wijze dat de misroependen van voor 10 Mei 1940 als een kameel te vergeefst met de huidige liei voorkomen, moet niet afzien en wagt tegen het vertoon der proccueurs van het huidige regime.

De honderden verdedelingen van Staf De Clercq met zijn bias «onzendenelementen» kunnen daaraan niets veranderen. Irgendeel! En nog minder het farizeisch gekwij van Prof. Daels, de jakhals die gedurende meer dan 20 jaar de liken der Vlaamsche IJzerijens schijnheilij en valsch geexploiteerd heeft voor een z.g. aktie ten gunste vaneVrede, Vlaanderen en de Menschheid, «Nooit meer Oorlog», enz. Terzijfderzijt gaf hij hoog op over de umcraels waarden die boven alle stoff. lijke waarden gaan. Zij... «moraliteit» bestaat er thans in het «Nooit meer oorlog» ten dienste der Duitse nazi's (ik dians) te prattueeren tot onooit meer oorlog tegen het Germanische broedervolk, om Vlaamsche kanonnenleesch te kunnen helpen onselen VGOR HITLER'S OORLOG tegen de Sovjet-Unie.

En niettegenstaande ij die kronkelingen zijn de nazi-Duitse meesters niet tevreden over hun V.N.V.-knechten.

De militaire junkers van het Duitse bezettingsleger te Brussel herinneren zich maar al te goed dat het «nooit meer oorlog» voor de Vlaamsche volkmassa's dezelfde betekenis had als het «Nie wieder Krieg» waarvoor het Duitse volk

(Vervolgt keerzijde)

RESTAURATIE

De restauratie van de sluikbladen

Kris Desij, Amsab-ISG

Van de grote papierberg die archieven eigenlijk zijn, kan je niet onmiddellijk elk blad gaan restaureren dat daarom vraagt. Alles grondig verwerken gaat niet meteen. Toch wordt gestreefd naar een zo goed mogelijke conservatie en opberging.

Tentoonstellingen zijn dikwijls een reden om documenten weer uit de rekken te halen en ze onder de loep te nemen. Ditmaal was de sluikpers aan de beurt, naar aanleiding van de tentoonstelling *Tegendruk. Geheime pers tijdens de Tweede Wereldoorlog* (zie flyer in dit nummer).

Op vraag van de Stadsbibliotheek Antwerpen werd er samen gekeken naar haar collectie en die van Amsab-ISG Gent en Amsab-ISG-Centrum Antwerpen. We kregen hierbij de technische bijstand van Elke Van Herck en Hanne Moris van de Restauratiecel papier van de Stad Antwerpen, dienst Behoud en Beheer van de stedelijke musea. De collecties werden bekeken vanuit restauratieoogpunt, op de staat van de documenten en de ingrepen die er moesten gebeuren.

Tijdens een eerste samenkomst werd de collectie van de Stadsbibliotheek Antwerpen doorgenomen. De documenten worden bewaard in grote albums en vertonen geen scheuren of vuilophoping of enige vorm van broosheid enz. Er is echter één nadeel: ze zijn aan één zijde vastgekleefd en moeilijk los te maken van hun drager.

Tijdens een tweede samenkomst in Amsab-ISG-Centrum Antwerpen werden de documenten van Gent en Antwerpen doorgenomen en de algemene conclusie was vrij vlug duidelijk: deze documenten vroegen een intensieve behandeling. Het gaat hier grotendeels om stencils en kleine gedrukte periodieken zoals *De Roode Vaan*.

De sluikbladen vertonen verschillende soorten schade. Het meest opvallend zijn de broosheid, het zeer vergeelde papier en de vuilafzetting. Veel documenten hebben

De Roode Vaan, sluikblad van de Vlaamse Kommunistische Partij (foto Lieve Cosijns)

La Voie de Lénine, het nationaal clandestien blad van de Belgische afdeling van de Vierde Internationale (foto Lieve Cosijns)

gerafelde of gescheurde randen of beide. 'Plagen' als tape, roestige nietjes en perforergaten woekeren hier ook. Hier en daar is de tekst verbleekt of volledig onleesbaar geworden. Inktvlekken en schimmels getuigen van actief leven tijdens het bewaren. Schimmels ontwikkelen zich in vochtige en ongunstige bewaaromstandigheden. Omdat verschillende documenten telkens op dezelfde manier beschadigd zijn kan er eenzelfde restaurerende behandeling op toegepast worden.

Een eerste fase is het droog reinigen. Met gompoeder wordt het oppervlaktevuil losgemaakt van het document. Met een zachte borstel worden de resten van het poeder en het stof weggeveegd. Er wordt op gelet dat het inktverlies bij de gestencilde documenten niet groter wordt. Indien dit het geval zou zijn worden enkel de blanco randen gereinigd. Na het droog reinigen kan een document gewassen worden. Het krijgt een puur waterbad waarbij het dieper gelegen vuil en het zuur een beetje loslaat uit het papier. Na deze behandeling wordt het gedroogd tussen vloeipapier onder de pers of onder verzwaarde planken. Voor het persen worden de gerafelde randen vlak gelegd en scheurhelften worden op hun juiste plaats gebracht. Het document droogt in zijn oorspronkelijke vorm en is klaar voor de definitieve restauratie.

Documenten waarvan vermoed wordt dat ze geen water verdragen, worden getest op kleurechtheid of op het afgeven van handgeschreven teksten of drukinkt. Vooral rode drukinkten zijn watergevoelig en worden voor het behandelen afgedekt met een doorzichtig aangebrachte film van cyclododecaan. Dit product verdampt geleidelijk aan en zijn beschermfunctie verdwijnt na enkele dagen. Te broze documenten worden met een nevel van tylose bespoten. Tylose is te vergelijken met een zeer dunne behangerslijm. Op die manier wordt het document verstevigd door de extra lijm die eraan toegevoegd wordt. Hierdoor zijn reeds hele fijne scheurtjes gedicht en komen gerafelde randen vlak te liggen. Het drogen gebeurt op dezelfde wijze als hierboven aangehaald en het document is klaar voor verdere behandeling.

De overgebleven scheuren worden gedicht met voorgelijmd Japans papier en een warm strijkboutje. Waar nodig worden ontbrekende stukken ingevuld met een zwaardere soort Japans papier. Het werken met een warm boutje heeft als voordeel dat alle aangebrachte lijm veel vlugger opdroogt en het document geen extra droogtijd en perswerk vraagt in deze fase van de restauratie.

Bij het opstrijken mag men niet over de tekst gaan kleven. Omdat de tekst hier zo belangrijk is, wordt dan ook geen enkel document gedoubleerd (een volledig vel Japans papier aanbrengen op één zijde). Het document moet er vooral blijven uitzien zoals het verworven werd. De 'ziel' moet erin blijven. Onze opdracht is om het hanteerbaar en raadpleegbaar te houden.

Tot slot worden de documenten opgeborgen in zuurvrij papier en in zuurvrije mappen. Ze worden niet meer ter raadpleging aangeboden in de leeszaal; er worden fotokopieën van gemaakt. De originelen worden wel nog gebruikt in tentoonstellingen maar zelfs daar worden ze soms vervangen door kleurkopieën.